

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

KULTURBRANSCHEN

Examina i kulturbranschen

Yrkesinriktade grundexamina

- grundexamen inom hantverk och konstindustri (2 utbildningsprogram/kompetensområden)
- grundexamen i audiovisuell kommunikation (1 utbildningsprogram/kompetensområde)
- grundexamen i visuell framställning (3 utbildningsprogram/kompetensområden)
- grundexamen i dans (1 utbildningsprogram/kompetensområde)
- grundexamen inom cirkusbranschen (1 utbildningsprogram/kompetensområde)
- grundexamen i musik (3 utbildningsprogram/kompetensområden)

Yrkesexamina

Hantverk och konstindustri

- yrkesexamen för vapensmedsgesäll
- yrkesexamen för silversmed
- yrkesexamen för gravör
- yrkesexamen för keramikgesäll
- yrkesexamen för stenhuggargesäll
- yrkesexamen för förgyllare
- yrkesexamen för guldsmed
- yrkesexamen för glasblåsargesäll
- yrkesexamen för hantverkare
- yrkesexamen inom naturvetenskaplig konservering
- yrkesexamen för målare
- yrkesexamen för modellbyggargesäll
- yrkesexamen inom snickeribranschen
- yrkesexamen för restaureringsgesäll
- yrkesexamen för instruktör i romkultur
- yrkesexamen för sameslöjdsgesäll
- yrkesexamen för smedsgesäll
- yrkesexamen inom inredningsbranschen
- yrkesexamen för instrumentbyggargesäll
- yrkesexamen inom textilbranschen
- yrkesexamen inom beklädnadsbranschen
- yrkesexamen för båtbyggare
- yrkesexamen för tapetsere

Kommunikations- och informationsvetenskaper

- yrkesexamen i audiovisuell kommunikation
- yrkesexamen för fotograf

Teater och dans

- yrkesexamen inom teaterbranschen

Musik

- yrkesexamen för producent inom rytmisk musik

Specialyrkesexamina

Hantverk och konstindustri

- specialyrkesexamen för vapensmedsmästare
- specialyrkesexamen för silversmedsmästare
- specialyrkesexamen för gravörmästare
- specialyrkesexamen för keramikmästare
- specialyrkesexamen för stenhuggarmästare
- specialyrkesexamen för förgyllare
- specialyrkesexamen för guldsmedsmästare
- specialyrkesexamen för hantverkarmästare
- specialyrkesexamen för glasblåsmästare
- specialyrkesexamen för målarmästare
- specialyrkesexamen för modellbyggarmästare
- specialyrkesexamen inom snickeribranschen
- specialyrkesexamen för restaureringsmästare
- specialyrkesexamen för instruktör i romkultur
- specialyrkesexamen för sameslöjdsmästare
- specialyrkesexamen för smedsmästare
- specialyrkesexamen inom inredningsbranschen
- specialyrkesexamen för instrumentbyggarmästare
- specialyrkesexamen inom textilbranschen
- specialyrkesexamen för beklädnadsbranschen
- specialyrkesexamen för båtmästare
- specialyrkesexamen för tapetsermästare

Kommunikations- och informationsvetenskaper

- specialyrkesexamen i audiovisuell kommunikation
- specialyrkesexamen för fotografer

Teater och dans

- specialyrkesexamen inom teaterbranschen

Examina i kulturbranschen (yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina) ger kompetens för arbetsuppgifter inom hantverk och konstindustri, kommunikationsvetenskaper, teater- och dansbranschen samt cirkus- och musikbranschen. Inom kulturbranschen producerar man upplevelser och tjänster som höjer livskvaliteten. Kännetecknande för dem som arbetar inom branschen är att de har ett estetiskt, visuellt och kulturellt kunnande och är skickliga på att tillverka produkter och använda sina händer. Företagsverksamhet är också en central del av branschen. De som sysselsätter de utbildade inom branschen är små- och medelstora företag, underleverantörer och branschens rådgivande organisationer. Det finns också en del arbetsplatser inom servicebranscherna och industrin. Det uppstår många nya yrkesområden och arbetsuppgifter inom branschen. I framtiden kommer yrkeskunniga inom kulturbranschen att behövas, förutom inom de mera traditionella områdena, även inom det ständigt föränderliga medieområdet. Inom branschen är det vanligt att man arbetar som frilans för flera olika uppdragsgivare i kortvariga arbetsförhållanden.

YRKESINRIKTADE GRUNDEXAMINA

De som avlägger en yrkesinriktad grundexamen får både en bred yrkeskompetens och ett specialkunnande inom branschen. De får också goda färdigheter för fortsatta studier. Omfattningen av en yrkesinriktad grundexamen är 120 studieveckor, varav största delen består av arbets- och verksamhetshelheter i arbetslivet. Utöver de obligatoriska examensdelarna finns det många valfria examensdelar, som man kan välja t.ex. från andra yrkesinriktade grundexamina. Dessutom kan man bredda examen individuellt. I den grundläggande yrkesutbildningen studerar man också examensdelar som kompletterar yrkeskompetensen och fritt valbara examensdelar. En yrkesinriktad grundexamen kan avläggas på 2–4 år beroende på grundutbildning och arbetserfarenhet.

En yrkesinriktad grundexamen kan avläggas antingen som grundläggande yrkesutbildning eller som fristående examen.

De studerande eller examinanderna kan om de så önskar avlägga en eller flera examensdelar i taget, om det är ändamålsenligt med tanke på placeringen i arbetslivet. Då gör man också upp en plan om hur de ska slutföra hela grundexamen.

YRKES- OCH SPECIALYRKESEXAMINA

Med en yrkesexamen visar examinanderna att de har den yrkesskicklighet som krävs inom branschen och med en specialyrkesexamen visar de att de behärskar de mest krävande arbetsuppgifterna.

Yrkes- och specialyrkesexamina består av arbets- och verksamhetshelheter i arbetslivet. De obligatoriska och valbara examensdelarna fastställs i examensgrunderna. Omfattningen av yrkes- och specialyrkesexamina samt deras examensdelar fastställs inte som studieveckor.

Yrkes- och specialyrkesexamina avläggs som fristående examina.

HANTVERK OCH KONSTINDUSTRI

En examen inom hantverk och konstindustri (yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen) ger kompetens för många olika slags uppgifter, eftersom de utexaminerade arbetar inom många olika yrkesområden, såsom träbranschen, beklädnad, inredning, textilbranschen, restaurering, tapetsering, restaurering, handledningsverksamhet, instrumentbygge, båtbygge, metallbranschen, vapensmide, guldsnide, glasbranschen, branschen för arkeologiska tekniker, sameslöjd, scenografibygnad samt byggande av utställningar och mässor.

Yrkena i branschen kräver kreativitet och problemlösningsförmåga och förmåga att gestalta den visuella omgivningen. En hantverkare kan planera och tillverka hantverksmässiga och konstindustriella produkter och tjänster. Språkkunskaper och marknadsföringskunskande gör det lättare att nå framgång inom branschen. Ekonomi, produktivitet och kundbetjäning utgör också viktiga delar av hantverkarens arbete.

YRKESINRIKTADE GRUNDEXAMEN

Grundexamen inom hantverk och konstindustri

Det finns två utbildningsprogram/kompetensområden: utbildningsområdet/kompetensområdet för produktplanering och tillverkning och utbildningsprogrammet/kompetensområdet för miljöplanering och byggande.

Examensbenämning:

- artesan

En artesan har de grundläggande yrkesfärdigheter som krävs för olika uppgifter inom sitt yrkesområde samt för fortsatta studier. Dessutom har artesaner ett mera specialiserat kunnande inom ett särskilt yrkesområde, såsom restaurering, keramik, bokbinderi, stenbranschen, guldsnide, glasbranschen, scenografi, metallbranschen, vapensnide, träbranschen, renovering, sameslöjd, inredning, instrumentbygge, textilbranschen, beklädnad, båtbygge eller tapetsering.

Arbetsplatser: Företag inom hantverk och konstindustri, eget företag. En artesan samarbetar med närliggande branscher, såsom turism, hälsa och välbefinnande, teater- och filmproduktion, mediebranschen och den grafiska branschen.

YRKESEXAMINA

Yrkesexamen för vapensmedsgesäll

En vapensmed tillverkar, reparerar och underhåller tekniskt högklassiga och välgjorda vapen. Vapensmeden känner till vapens och vapen användningens historia och traditioner samt de material och redskap som används i branschen.

Arbetsplatser: Tillverkning av vapen och vapendelar, reparation, underhåll samt utvärdering. Vapenindustrin, polisen, försvarsmakten, vapenhandeln, eget företag.

Yrkesexamen för silversmed

En silversmed tillverkar föremål av silver. Silversmeder känner till materialen, deras egenskaper och användningsmöjligheter samt lagstiftningen kring kontrollen och stämplingen av ädla metaller.

Arbetsplatser: Industrin i branschen, silversmedsverkstäder, minut- och partihandeln, eget företag.

Yrkesexamen för gravör

De som avlagt examen arbetar som gravörer i ädelmetallbranschen. De känner till stilhistoria och heraldik, egenskaperna hos metaller och ädelmetaller, användningen av dem samt lagstiftningen om kontrollen och stämplingen av ädla metaller. Dessutom har gravörerna kunskaper och färdigheter i textning och typografi. De kan gravera för hand och maskinellt.

Arbetsplatser: De som avlagt examen arbetar som gravörer samt med uppgifter i anslutning till planeringen, tillverkningen och reparationen av monogram, sigill, sigillstämplar, tryckplåtar och vapensköldar i företag i branschen.

Yrkesexamen för keramikgesäll

Keramikgesäller planerar och tillverkar keramikprodukter och deras massor och glasyrer. De använder många olika tekniker, såsom drejning, tillverkning av gipsformar och gjutteknik. Keramikgesällerna är också insatta i produktutveckling och marknadsföring.

Arbetsplatser: Småindustrin inom keramikbranschen, keramikverkstäder, instruktion och rådgivning, minuthandeln i branschen, eget företag.

Yrkesexamen för stenhuggargesäll

Stenhuggargesäller tillverkar produkter i sten genom att hugga, klyva och formge olika stenarter med moderna eller traditionella metoder och redskap.

Arbetsplatser: I företag inom stenbranschen eller som självständig hantverkare inom t.ex. följande områden: möbel- och inredningsplanering, arkitektur, miljöplanering och miljöbyggande, skulptering och bildkonst eller formgivning av

smycken.

Yrkesexamen för förgyllare

De som avlagt examen förgyller och reparerar samt restaurerar förgyllningen på gamla föremål. Förgyllare arbetar med kulturhistoriskt värdefulla objekt. De behärskar färg- och stilläran och känner till dokumenteringsmetoderna som används vid museerna. De är insatta i konsthistoria och historia gällande förgyllning och olika trossamfund.

Arbetsplatser: Förgyllning och restaurering inom privatföretag, museer eller församlingar.

Yrkesexamen för guldsmed

Guldsmeder tillverkar produkter inom guldsmedsbranschen. De känner till materialen, deras egenskaper och användningsmöjligheter samt lagstiftningen kring kontrollen och stämplingen av ädla metaller.

Arbetsplatser: Industrin i branschen, guldsmedsaffärer, eget företag.

Yrkesexamen för hantverkare

De som avlagt examen planerar och tillverkar produkter eller tjänster i hantverksbranschen, ofta som självständig hantverksföretagare t.ex. inom följande områden: inramning av konst, tillverkning av dockor, repslagning, smyckstillverkning, emaljarbeten, tillverkning av konstglas, tovning eller konstruktion av mönster på tyger. Hantverkare kan erbjuda produkter, tjänster eller olika arbetsprestationer. Vid produktionen används även maskiner, men inte i lika stor omfattning som vid massproduktion. Företagens produktserier är små.

Arbetsplatser: Hantverksföretag samt företag som erbjuder handledning och rådgivning inom branschen, eget företag.

Yrkesexamen för glasblåsargesäll

Glasblåsargesäller tillverkar glasföremål genom blåsning. De kan hela tillverkningsprocessen från glassmältning till kontroll och efterbehandling av de färdiga produkterna.

Arbetsplatser: Bruks- och konstglasindustrin.

Yrkesexamen inom naturvetenskaplig konservering

En konserverare inom det naturvetenskapliga området konserverar utifrån ett vetenskapligt och konstnärligt perspektiv högklassiga och naturtrogna däggdjur, fiskar, kräl- och groddjur och bygger upp livsmiljöer kring dem. De preparerar växter, svampar, insekter och ryggradslösa djur. Konserverare planerar och genomför utställningar inom det naturvetenskapliga området.

Arbetsplatser: Naturvetenskapliga museer, eget företag. I arbetsuppgifterna ingår att konservera djur, preparera växter samt att bygga, planera, förnya, kartlägga och upprätthålla utställningar och samlingar.

Yrkesexamen för målare

Målare utför med professionell noggrannhet nybyggnadsmålning eller ombyggnadsmålning eller reparation och målning av fasader beroende på inriktning. De tapetserar, sprutmålar, belägger golv, spacklar, utför dekorationsmålning, lägger ut vattenisoleringar, putsar och lagar fasader samt lägger mattor eller plattor och utför restaureringsarbeten.

Arbetsplatser: Företag inom målnings- och ytbelägningsbranschen, motsvarande enheter i industrianläggningar, eget företag.

Yrkesexamen för modellbyggargesäll

Modellbyggargesäller gör miniatyrmodeller utifrån olika slags tekniker och metoder. Med hjälp av modellerna gestaltar de tredimensionella former, stycken och rum samt deras inbördes proportioner, rörelser och förändringar.

Arbetsplatser: Industrin, design- och arkitekturbyråer, museer, forskningsinstitut, teatern, eget företag.

Yrkesexamen inom snickeribranschen

De som avlagt examen är insatta i tillverkningsprocessen för produkter inom snickeribranschen. De kan specialisera sig bl.a. på följande områden: träsnideri, intarsia, svarvning, inramning av konst, reparation och restaurering av snickeriprodukter, tillverkning av en snickeriprodukt samt underhåll av verktyg och maskiner inom snickeribranschen.

Arbetsplatser: Snickeri- och möbelindustrin, minut- och partihandeln inom branschen, eget företag.

Yrkesexamen för restaureringsgesäll

Restaureringsgesäller restaurerar byggnader och byggnadsdelar med traditionella arbetsmetoder och i tillämpliga delar med moderna arbetsmetoder. Restaureringsgesäller kan välja något av följande alternativ: restaurering av träbyggnader, byggnadskonstruktioner i sten, ytbehandlingar eller metallkonstruktioner. Före den egentliga restaureringen skaffar de information om objektet, dess ålder och kulturhistoriska värde, identifierar skadorna på objektet, drar slutsatser om orsakerna till skadorna, föreslår reparations sätt och dokumenterar objektet. De samarbetar med planerare och andra experter.

Arbetsplatser: Företag inom restaureringsbranschen, eget företag. Kunderna är bl.a. församlingar, kommuner, museer eller privatpersoner.

Yrkesexamen för instruktör i romkultur

En instruktör i romkultur känner till de centrala värderingarna, sederna och kulturtraditionerna i romernas kultur och historia och kan beakta dem i sitt arbete. En viktig utgångspunkt för arbetet är att öka romernas delaktighet och integration i samhället samt att förebygga ojämlikhet. Instruktörerna känner till samhällets olika serviceområden och kan handleda sina kunder i dem utifrån sin kännedom om romkulturen. De arbetar på ett kundvänligt och samarbetsvilligt sätt och följer tystnadsplikten.

Arbetsplatser: Expert- och myndighetsarbete, statsförvaltningen, kommuner, romernas organisationer, nätverk, mångprofessionella arbetsgrupper, produktion av romkultur. Samarbete med bl.a. närvårdare, handledare av barn, handledare av ungdomar och fritidsverksamhet, skolgångsbiträden, hantverkare eller hästränare.

Yrkesexamen för sameslöjdsgeall

Examen avläggs på samiska. Sameslöjdsgealler känner till traditionerna och sameslöjdens, duodjins, betydelse för samekulturen. De kan inrikta sig på kläder (samedräkten och dräkt-detaljerna, skinn- och pälsvaror, flättnings- och bandarbeten, med speciella tekniker eller vävning) eller tillverkning av föremål (arbeten i masur och andra träarbeten, arbeten i ben och horn, i ädla metaller, rotarbeten, arbetsredskap och transportredskap. Sameslöjdsgealler planerar och tillverkar produkter efter både traditionella och nya modeller.

Arbetsplatser: Företag som planerar, tillverkar, ger råd, säljer och marknadsför sameslöjd, eget företag.

Yrkesexamen för smedsgesäll

Smedsgesäller kan specialisera sig på smidesprodukter eller på knivar. Smeder tillverkar produkter genom att smida dem och använda de verktyg som behövs i arbetet. Knivsmeder smider knivar och tillverkar knivslidor och utför därtill hörande mindre trä- och läderarbeten.

Arbetsplatser: Smedjor och verkstäder, handledning och rådgivning, eget företag.

Yrkesexamen inom inredning

De som avlagt examen har specialiserat sig på ett av följande inredningsområden: inrednings- och möbeltextilier, inredningsbyggande, fartygsinteriörer eller möbler. De känner till hur rummet och ljuset inverkar på inredningen och känner till olika typer av material och möbler. De är insatta i byggnads- och inredningstraditionen. De kan tolka och utarbeta byggnadsritningar.

Arbetsplatser: Arbetsuppgifterna ansluter sig till inrednings- och möbeltextilier, inredningsbyggande, fartygsinteriörer, möblering, styling eller inredningsförsäljning i samarbete med andra professionella i branschen samt inredningsplanerare. Minut- och partihandeln, eget företag.

Yrkesexamen för instrumentbyggargesäll

En instrumentbyggargesäll tillverkar, stämmer eller underhåller knäpp- och stråkinstrument samt harmonikor.

Arbetsplatser: Företag för instrumentbygge, eget företag.

Yrkesexamen inom textilbranschen

De som tillverkar textilier som hantverk eller inom konstindustrin planerar och framställer olika produkter, tjänster eller utför arbetsprestationer inom textilbranschen. Företagens produktserier är ganska korta. Handarbetets andel är betydande vid slutbearbetningen av produkten. De som avlagt examen visar sitt kunnande inom något bestämt, avgränsat yrkesområde. Det kan vara frågan om att skapa mönster på tyger, tovning, framställning av trikåvaror, vävning, handledning i framställningen av trikåvaror eller tjänster inom textilbranschen.

Arbetsplatser: Planering och framställning av textilprodukter eller tjänster inom branschen i samråd med t.ex. branscherna för turism och välbefinnande, museer, teatrar och andra hantverkare, instruktion och rådgivning, butiker i branschen, eget företag.

Yrkesexamen inom beklädnadsbranschen

En mönstergesäll ritar och konstruerar mönster för kläder. En mekanikergesäll monterar, reparerar, underhåller och justerar maskinerna och annan utrustning i branschen. En modistgesäll planerar, ritar mönster och framställer accessoarer såsom hattar och andra huvudbonader samt prydnader av olika slag för vardag och fest. En trikågesäll planerar, ritar mönster och tillverkar trikåvaror med stickmaskiner. En sömnadsgesäll planerar, ritar mönster och syr upp kläder för damer, herrar och barn samt framställer inredningsprodukter och andra sydda produkter för vardag och fest. En skräddargesäll planerar, ritar mönster och tillverkar främst kostymer för män, men också dräkter för damer eller t.ex. bröllopsklänningar på beställning för enskilda kunder eller för teater- och filmproduktioner både till vardag och fest.

Arbetsplatser: Småindustrin inom beklädnadsbranschen, teater- och filmprodukter, försäljningsarbete inom beklädnadsbranschen, produktionen av evenemang och upplevelser, instruktion och rådgivning, eget företag.

Yrkesexamen för båtbyggare

En båtbyggare använder trä, armerad plast och metall eller andra material, halvfabrikat och lim för att bygga båtar.

Arbetsplatser: Uppgifter i anslutning till tillverkning, underhåll och reparation av båtar vid båtvarv, eget företag.

Yrkesexamen för tapetserare

En tapetserare specialiserar sig på tapetsering av industriella produkter eller på tapetsering av enskilda produkter utifrån traditionella metoder. Tapetseringen kan t.ex. gälla interiörer på

fordon och fartyg samt möbler. I tapetserarens arbete ingår också reparation av stomkonstruktionerna och ytbehandlingen av tapetserade produkter.

Arbetsplatser: Tapetserarverkstäder, möbelindustrin, fordons- och fartygsindustrin, handledning och rådgivning, eget företag.

SPECIALYRKESEXAMINA

Specialyrkesexamen för vapensmedsmästare

Vapensmedsmästare planerar och tillverkar vapen. De är insatta i produktutvecklingsprocessen i branschen och känner till de olika arbetskedorna och metoderna. De behärskar formgivningen av vapen och gör arbetsritningar och förebildningsbilder för smidet. De arbetar som förmän eller som självständiga företagare.

Arbetsplatser: Produktutveckling, planering, tillverkning, reparation, underhåll samt utväring av vapen och vapendelar, lednings- och arbetsledaruppgifter. Vapenindustrin, polisen, försvarsmakten, vapenaffärer, eget företag.

Specialyrkesexamen för silversmedsmästare

Silversmedsmästare planerar, tillverkar och marknadsför högklassiga silverföremål inom det område de valt att specialisera sig på. De kan branschens historia och utnyttjar stilar, bildkonst, mode och seder från olika kulturer och tidsepoker i sitt arbete.

Arbetsplatser: Företag som tillverkar, reparerar, säljer och marknadsför silverföremål, eget företag.

Specialyrkesexamen för gravörmästare

Gravörmästare planerar och formger sina grave-ringsarbeten. De ritar, fotograferar, dokumente-rar, gör modeller och prototyper. Gravörmästare utnyttjar olika kulturers och tidsepokers stilar och stilhistoria samt graveringsbranschens kopp-lingar till bildkonsten och den grafiska bran-schens historia och kultur.

Arbetsplatser: Företag som planerar, tillverkar och reparerar monogram, sigill, stämplor, tryck-plåtar och vapensköldar, eget företag.

Specialyrkesexamen för keramikmästare

Keramikmästare planerar och tillverkar keramik-produkter, keramikmassor och glasyrer antingen inom småindustrin eller som hantverk. De spe-cialiserar sig på produktutveckling, produktions-teknik eller studioarbete. De kan också arbeta som förmän eller arbetsledare.

Arbetsplatser: Expertuppgifter inom keramik-industrin, keramikverkstäder, försäljningsarbete i branschen, eget företag.

Specialyrkesexamen för stenhuggarmästare

Stenhuggarmästare arbetar inom hantverk och konstindustri med planering och tillverkning av enskilda produkter eller små serier inom stenbranschen. De är inriktade på design och tillverkning av föremål, möbel- och inrednings-planering, arkitektur, miljöplanering och miljö-byggande, skulptur och bildkonst eller formgiv-ning av smycken.

Arbetsplatser: Småindustri: företag i stenbran-schen, eget företag.

Specialyrkesexamen för förgyllare

De som avlagt examen förgyller och reparerar samt restaurerar förgyllningen på gamla föremål. De utreder skicket och skadorna på föremålen och utarbetar reparationsplaner. De är insatta i konsthistoria och historia kring förgyllning och olika trossamfund. De kan planera, organisera och leda arbetet samt fungera som handledare i arbetet.

Arbetsplatser: Företag, konstmuseer och för-samlingar som gör förgyllningar och restaure-ringar, eget företag.

Specialyrkesexamen för guldsmedmästare

Design och visuell framställning hör till de viktigaste elementen i planeringen och framställ-ningen av guldsmedmästarens arbeten. Guldsmedmästare kan planera, organisera och leda arbetet. De kan också dokumentera och mark-nadsföra sina produkter samt arbeta som förmän och företagare.

Arbetsplatser: Som guldsmedmästare, ädel-stensinfattare, ateljéguldsmed eller modellgulds-med inom branschens industri, eget företag.

Specialyrkesexamen för hantverkarmästare

Hantverkarmästare kan produktifiera och till-verka högklassiga produkter eller tjänster. De kan leda företag eller hantverksprojekt. Hantver-karmästare kan utföra ett hantverk på ett pro-fessionellt och lönsamt sätt som yrkesutövande företagare eller som arbetstagare i ett hantver-karföretag. De använder maskiner i sitt arbete, men inte i lika stor utsträckning som inom massproduktionen och företagens produktserier är ganska små.

Arbetsplatser: Eget företag, hantverksföretag, instruktions- och rådgivningstjänster.

Specialyrkesexamen för glasblåsarmästare

Glasblåsarmästare planerar, tillverkar och marknadsför produkter som tillverkas genom hantverk eller med industriell glasblåsningsteknik.

Arbetsplatser: Bruks- och konstglasindustrin.

Specialyrkesexamen för målarmästare

Målarmästare planerar, genomför, handleder och övervakar byggnadsmålningsarbeten. De kan organisera och leda arbetet, göra kostnadsberäkningar och planera verksamheten. De kan också vara specialiserade på att restaurera möbler eller målningen av byggnader samt på dekorationsmålning eller gipsarbeten.

Arbetsplatser: Målarentreprenader, teater- och filmproduktioner, eget företag.

Specialyrkesexamen för modellbyggarmästare

Modellbyggarmästare gör miniatyrmodeller med olika slags tekniker och metoder. Med modellerna ger de gestalt åt tredimensionella former, stycken och rum samt åt deras inbördes proportioner, rörelser och förändringar. De är specialiserade på produktutvecklingsprocessen eller på företagsamhet. De arbetar också som förmän eller arbetsledare.

Arbetsplatser: Industrin, design- och arkitekturbyråer, museer, forskningsinstitut, teatern, eget företag.

Specialyrkesexamen inom snickeribranschen

De som avlagt specialyrkesexamen inom snickeribranschen har omfattande kännedom om materialen inom snickeribranschen och har kompetens för mångsidig design och tillverkning av expertprodukter i branschen. De arbetar också som förmän och arbetsledare.

Arbetsplatser: Snickerier, snickeri- och möbelindustrin, eget företag, instruktion och handledning.

Specialyrkesexamen för restaureringsmästare

Restaureringsmästare restaurerar konstruktioner i trä, sten och metall samt ytbehandlingar. De kartlägger och dokumenterar skador och kan tolka ritningar och andra handlingar som berör arbetsobjektet. De samarbetar med planerare och andra experter.

Arbetsplatser: Företag som erbjuder krävande restaureringsarbeten och teknisk rådgivning, eget företag. Bland kunderna finns församlingar, kommuner, museer eller privatpersoner.

Specialyrkesexamen för instruktör i romkultur

Instruktörer i romkultur fungerar som assistenter och tolkar mellan majoritetsbefolkningen och romerna. De har goda samhälleliga färdigheter, en bred kunskap om romernas kultur och strävar efter att främja romernas ställning och delaktighet i det finländska samhället. De klarar av att kommunicera med romer och personer med en annan kulturbakgrund samt med myndigheter och representanter för olika yrkesgrupper. De som avlagt examen kan specialisera sig på det romska språket, på internationell verksamhet bland romer eller på produktion av kultur- och projektverksamhet.

Arbetsplatser: Olika organisationer inom den offentliga sektorn, kultur- och projektverksamhet, romernas föreningar.

Specialyrkesexamen för sameslöjdsmästare

Examen avläggs på samiska. Sameslöjdsmästare har omfattande kännedom om designen och tillverkningen av sameslöjdsprodukter, dvs. duodji. De känner till duodjins värde, traditioner och kulturella betydelse. De har kompetens för att arbeta som handledare i branschen.

Arbetsplatser: Företag som planerar, tillverkar, ger rådgivning, säljer och marknadsför same-slöjd, eget företag.

Specialyrkesexamen för smedsmästare

Smedsmästare specialiserar sig på att bli smedsmästare eller knivmästare. De smider högklassiga bruks- och konstföremål. De kan planera både produktionen och produkterna samt dokumentera och marknadsföra dem.

Arbetsplatser: Smedjor och verkstäder, handledning och rådgivning, eget företag.

Specialyrkesexamen inom inredningsbranschen

De som avlagt examen kan planera, prissätta, leda och genomföra inredningsprojekt. De specialiserar sig på något av följande: inrednings- och möbeltextilier, inredningsbyggande, ytbehandling inomhus, möbler eller montering av fartygsinteriörer.

Arbetsplatser: Företag inom inredningsbranschen, försäljnings- och marknadsföringsuppgifter, eget företag.

Specialyrkesexamen för instrumentbyggarmästare

Instrumentbyggarmästare planerar, bygger, reparerar och underhåller knäpp- och stråkinstrument samt harmonikor. De kan arbeta som arbetsledare och förmän inom branschen.

Arbetsplatser: Företag för instrumentbygge, eget företag.

Specialyrkesexamen inom textilbranschen

De som avlagt examen planerar och tillverkar, monterar, sköter och underhåller textil- och inredningsprodukter på många sätt. Framställningen av en textilprodukt är till stor del ett handarbete, som utöver god materialkännedom kräver skicklighet samt estetiskt, visuellt och kulturellt kunnande.

Arbetsplatser: Hantverk och konstindustri, handledning och rådgivning, försäljning och marknadsföring, eget företag.

Yrkesexamen inom beklädnadsbranschen

En modellmästare mäter upp, ritar mönster, provar och graderar kläder för hand och med dator. En mekanikermästare underhåller maskiner och annan utrustning inom beklädnadsindustrin samt gör anskaffningar. En modistmästare framställer hattar och andra huvudbonader samt andra accessoarer och prydnader för vardag och fest. En trikåmästare designar, framställer och marknadsför trikåvaror och modellserier. En sömnadsmästare planerar, ritar mönster och syr upp kläder och kollektioner för olika kundgrupper. En modekonsult hjälper kunden att finna lämpliga kläder och accessoarer för viktiga evenemang och bruksändamål. Experterna inom beklädnadsbranschen är insatta i materialen inom sin bransch, i tyger, garn och tillbehör samt i deras bruksegenskaper. De gör upp skötselansvisningar för produkterna. De skapar god kontakt med kunderna. De följer med modet och är medvetna om betydelsen av kvalitet och tidlöshet när det gäller långlivade produkter.

Arbetsplatser: Studior och ateljéer, skrädderier, teater- och filmproduktioner, modell- eller prototypavdelningarna inom beklädnadsindustrin, upplevelse- och temaevenemang, minuthandeln, underleverantörer, arbetsledning och förman-skap, eget företag.

Specialyrkesexamen för båtmästare

Båtmästare planerar, bygger, underhåller och reparerar båtar i trä, armerad plast eller metall. De arbetar som förmän eller arbetsledare eller som självständiga företagare.

Arbetsplatser: Båtvarv, båtbyggerföretag, arbetsledning, eget företag.

Specialyrkesexamen för tapetsarmästare

Tapetsarmästare specialiserar sig på tapetsering av industriella produkter eller på tapetsering av enskilda produkter utifrån traditionella metoder. Tapetseringen kan gälla interiörer i fordon eller fartyg samt möbler. I tapetserarens arbete ingår reparation av stomkonstruktionerna och ytbehandlingen av de tapetserade produkterna. Tapetsarmästare är ofta förmän eller arbetsledare.

Arbetsplatser: Tapetserarverkstäder, möbelindustrin, fordons- och fartygsindustrin, förmansuppgifter, handledning och rådgivning, eget företag.

MÖJLIGHETER TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesinriktade grundexamina samt yrkes- och specialyrkesexamina ger allmän behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskolor och universitet. En naturlig väg till fortsatta studier för den som t.ex. har avlagt en yrkesinriktad grundexamen är yrkeshögskolestudier för artenom, designer eller konservator. Vid Aalto-universitetets konstindustriella högskola eller Lapplands universitet kan man avlägga t.ex. kandidat- eller magisterexamen i konst. De pedagogiska studierna för yrkeslärare ger möjlighet till påbygg-nadsutbildning för yrkeslärarens arbetsuppgifter. Examen för teknologie kandidat, diplomingenjör eller arkitekt kan avläggas vid tekniska högskolor och universitet.

KOMMUNIKATIONS- OCH INFORMATIONSVETENSKAPER

En kommunikations- och informationsvetenskaplig examen ger kompetens för kommunikationsuppgifter inom den audiovisuella branschen och för arbetsuppgifter inom grafisk planering, bild- och mediekonst eller fotografi. Framgång med arbetsuppgifterna kräver, utöver grundläggande tekniskt kunnande och ”konstnärligt öga”, också kreativitet, samarbetsförmåga, kundorientering samt stil- och kvalitetsmedvetenhet.

YRKESINRIKTAD GRUNDEXAMEN

Grundexamen inom audiovisuell kommunikation

Inom grundexamen finns ett utbildningsprogram/kompetensområde.

Examensbenämning:

- medieassistent

De som avlagt examen har en god kännedom om kommunikationsbranschen. Utöver de tekniska kunskaperna och färdigheterna utnyttjar de sin estetiska och kulturella grundsyn i arbetet. De arbetar utgående från kundens behov, huvudsakligen i en digital verksamhetsomgivning och använder sig av sina kunskaper i engelska. De som avlagt examen arbetar med assistentuppgifter inom planeringen, framställningen, produktionen och marknadsföringen av audiovisuella kommunikationsprodukter.

Arbetsplatser: Företag i kommunikationsbranschen, tidningshus, eget företag.

Grundexamen i visuell framställning

Inom grundexamen finns tre utbildningsprogram/kompetensområden.

Examensbenämning:

- bildartesan

Bildartesaner kan planera sitt arbete och sina tidtabeller. De gör material- och kostnadsberäkningar inom sitt yrkesområde samt presenterar och utvärderar sitt eget arbete. Bildartesaner använder säkra arbetsmetoder och arbetssätt och i sin arbetskultur värdesätter de säkerhet, hälsa och en god arbetsförmåga. Bildartesaner kan utnyttja den informationsteknik som behövs i arbetet.

Utbildningsprogrammet/kompetensområdet för grafisk planering

De som avlagt examen arbetar med förlagsgrafik, informationsgrafik, planering av utställningar och förpackningar, reklamgrafik, miljö- och grupp-kommunikation samt digital grafisk planering.

De använder sig av de centrala metoderna och arbetsätten inom den grafiska planeringen samt utnyttjar programmen på ett brett och mångsidigt sätt. De är kreativa, samarbetsvilliga, kundvänliga samt stil- och kvalitetsmedvetna.

Arbetsplatser: Företag inom olika branscher och deras kommunikations- och marknadsföringsavdelningar, företag inom kommunikationsbranschen, reklambyråer, tidningshus, eget företag.

Utbildningsområdet/kompetensområdet för bild- och mediekonst

De som avlagt examen arbetar med bildkonst, skulptur, konstgrafik samt nya sätt att framställa bild- och mediekonst. De känner till materialen inom bild- och mediekonst samt olika arbetsätt och specialiserar sig på de uppgifter de valt. De är kreativa, samarbetsvilliga, kundvänliga samt stil- och kvalitetsmedvetna.

Arbetsplatser: Gallerier i konstbranschen, eget företag.

Utbildningsprogrammet/kompetensområdet för fotografering

De som avlagt examen arbetar med uppgifter inom fotografering. De har omfattande kunskaper om fotograferingens delområden och arbetsätt

och använder sig av olika arbetsätt och metoder på ett mångsidigt sätt. De är kreativa, samarbetsvilliga, kundvänliga samt stil- och kvalitetsmedvetna. De arbetar på ett kostnadsmedvetet och ekonomiskt sätt i enlighet med målen för hållbar utveckling.

Arbetsplatser: Företag inom kommunikationsbranschen, tidningshus, eget företag.

YRKESEXAMINA

Inom mediekultur och informationsvetenskaper ingår yrkesexamen i audiovisuell kommunikation och yrkesexamen för fotograf.

Yrkesexamen inom audiovisuell kommunikation

De som avlagt en yrkesexamen inom audiovisuell kommunikation arbetar med beställningsuppgifter inom AV-produktion. De arbetar på ett självständigt sätt som medlemmar i en arbetsgrupp och kan också sköta arbetsuppgifter på engelska.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *redigering* arbetar med efterbehandling av ljud och bild som redigerare och som offline- eller online-klippare.

Arbetsplatser: AV-efterbehandlingsenheter, TV-bolag, produktionsbolag, reklam- eller filmbolag, kommunala medieverkstäder.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *publikationsgrafik* deltar i planeringen och genomförandet av den grafiska layouten, antingen med att visualisera eller genomföra publikationsgrafik.

Arbetsplatser: Reklambyråer, företag och sammanslutningar inom den elektroniska eller tryckta kommunikationen, tidningshus, förlag, film-, TV- eller multimedieföretag, kommunikationsavdelningarna inom företag eller organisationer, eget företag.

De som avlagt examen inom kompetensområdet för *filmning och belysning* arbetar med bild och belysning, t.ex. som TV-fotografer, insert-, nyhets-, B- eller videofotografer, som (film) kameraassistenter, som kameramän som sköter belysningen eller filmchefer.

Arbetsplatser: TV-studior, TV-bolag, produktionsbolag, reklam- eller filmbolag, kommunala medieverkstäder.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *mediearbete* arbetar med innehållet och de produktionstekniska uppgifterna vid nyhets- och aktualitetsprogram i TV eller andra medieproduktioner. De kan också undervisa i AV-kommunikation och mediefostran.

Arbetsplatser: Riksomfattande eller regionala TV-bolag, webb-tv, mobil-tv, produktionsbolag i mediebranschen, kommunala medieverkstäder.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *radioarbete* arbetar med redaktionella och ljudtekniska uppgifter inom radiobranschen t.ex. som radioredaktörer, nyhetsredaktörer eller programledare.

Arbetsplatser: Bolag eller en del av ett bolag som idkar offentlig radioverksamhet, t.ex. självständig regionalradio, kommersiell lokalradio eller avdelningar eller redaktioner i stora radiobolag.

De som avlagt examen inom kompetensområdet för *produktion och projektstyrning* arbetar med olika produktionsuppgifter, t.ex. som scriptor, produktionssekreterare, produktionsplanerare, inspelningschefer, tekniska producenter eller projektchefer.

Arbetsplatser: Företag inom mediebranschen, reklambyråer, tidningshus, kommunikationsavdelningarna vid företag eller inom den offentliga förvaltningen.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *nätverkskommunikation* arbetar med olika planerings- och produktionsuppgifter inom digital kommunikation, t.ex. som manuskriptförfattare, planerare för koncept, användargränssnitt eller användarvänlighet eller som webbplanerare, webbredaktörer, programmerare, planerare för mobila applikationer, projektassistenter eller projektkoordinatorer.

Arbetsplatser: Företag som producerar innehåll för den digitala mediebranschen, IT-företag, programföretag, reklambolag, tidningshus eller kommunikationsavdelningarna inom företag eller organisationer.

De som avlagt examen inom kompetensområdet för *ljudarbete* arbetar t.ex. med ljudsättning och ljudöverföring, inspelning och bearbetning av bandinspelningar antingen i fasta studiomiljöer eller med hjälp av mobil ljudåtergivnings- och inspelningsutrustning.

Arbetsplatser: Ljud-, musik- och TV-studior, TV-bolag, produktionsbolag, reklam- eller filmbolag, kommunala medieverkstäder.

Yrkesexamen för fotograf

De som avlagt examen kan arbeta i studio och andra miljöer och de behärskar den digitala arbetsprocessen. De kan planera sitt arbete och dra nytta av sina kommersiella färdigheter i verksamheten. Fotografer arbetar i olika slags belysning, använder fotoutrustningen på ett professionellt sätt och utnyttjar sin visuella förmåga i fotograferingssituationen. Fotografer behärskar bildhämtning, bildbehandling samt distribution och utskrift av bilder. Fotografer är sociala och kommunicerar på ett interaktivt sätt på olika språk. De kan också kommersialisera sina produkter och använda de dataprogram som behövs i arbetet.

Arbetsplatser: Tidningshus, eget företag.

SPECIALYRKESEXAMINA

Specialyrkesexamen i audiovisuell kommunikation

De som avlagt specialyrkesexamen i audiovisuell kommunikation arbetar på ett beställar- och kundorienterat sätt i AV-branschen, huvudsakligen med planerings- eller ledningsuppgifter eller med uppgifter som kräver särskild yrkesskicklighet. Kompetensområdena manuskriptförfattande och konceptplanering samt regissering och virtualisering finns bara inom ramen för specialyrkesexamina.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *redigering* arbetar med efterbehandlingen av bild och ljud inom AV-produktioner, t.ex. som filmklippare, huvudredigerare, färgsättare eller efterbehandlare av ljud.

Arbetsplatser: AV-efterbehandlingsenheter, TV-bolag, produktionsbolag, reklam- eller företagsfilmbolag, kommunala medieverkstäder.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *publikationsgrafik* deltar i planeringen och genomförandet av grafisk layout som teknisk-konstnärliga experter, arbetsledare eller som självständigt planerande och arbetande experter.

Arbetsplatser: Reklambyråer, företag och sammanlutningar inom digital eller tryckt media, tidningshus, förlag, film-, TV- eller multimedieföretag, kommunikationsavdelningarna inom företag eller organisationer.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *filmning och belysning* arbetar med uppgifter inom filmning och belysning, t.ex. som fotografer, ledande fotografer, TV-fotografer eller belysningsplanerare.

Arbetsplatser: TV-studior, TV-bolag, produktionsbolag, reklam- eller företagsfilmbolag, kommunala medieverkstäder.

De som avlagt examen inom kompetensområdet för *manuskriptförfattande och konceptplanering* arbetar med produktioner t.ex. som manuskriptförfattare, dramaturger, konceptplanerare, copywriters och script editors.

Arbetsplatser: Företag inom den digitala mediebranschen, reklambyråer, tidningshus, kommunikationsavdelningarna inom företag eller den offentliga förvaltningen.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *regissering* arbetar med regisseringen av TV-program, reportage, reklamfilm, multimedia, ljudreklam samt presentations- och företagsfilmer. De kan arbeta som multikamera- eller utomhusproduktionsregissörer.

Arbetsplatser: Företag inom den digitala mediebranschen, reklambyråer, tidningshus, kommunikationsavdelningarna inom företag eller den offentliga förvaltningen.

De som avlagt examen inom kompetensområdet för *radioarbete* arbetar i radiobranschen som förmän inom redaktionellt och ljudtekniskt arbete.

Arbetsplatser: Bolag eller en del av bolag som idkar offentlig radioverksamhet, t.ex. självständig regionalradio, kommersiell lokalradio eller avdelningar eller redaktioner vid stora radiobolag.

De som avlagt examen inom kompetensområdet för *produktion och projektstyrning* arbetar med olika produktionsuppgifter t.ex. som producent, produktionschefer, assisterande regissörer, inspelningschefer, tekniska producenter eller projektchefer.

Arbetsplatser: Företag inom den digitala mediebranschen, reklambyråer, tidningshus, kommunikationsavdelningarna vid företag eller inom den offentliga förvaltningen.

De som avlagt examen inom kompetensområdet för *nätverkskommunikation* arbetar med planering och genomförande av digital kommunikation, inklusive projektstyrning och ledningsuppgifter.

Arbetsplatser: Företag inom innehållsproduktion för digital media, IT-bolag, programbolag, reklambyråer, tidningshus, kommunikationsavdelningar inom företag eller den offentliga förvaltningen.

De som avlagt examen inom kompetensområdet för *virtualisering* arbetar med produktioner som baserar sig på tredimensionell datagrafik. De gör 3D-visualiseringar och animeringar samt planerar och genomför efterproduktion av visuella specialeffekter, interaktiv multimedia och virtuella världar.

Arbetsplatser: Spelföretag, reklambyråer, digitala medieföretag, animationsföretag, arkitektbyråer.

De som avlagt examen inom kompetensområdet *ljudarbete* arbetar med ledningsuppgifter inom ljudsättning. De arbetar som förmän inom ljudgrupper, gör ljudplanering, erbjuder beställaren eller kunden ljudtekniska lösningar, spelar in eller överför, bandar och bearbetar inspelningarna.

Arbetsplatser: Ljud-, musik- och TV-studior, TV-bolag, produktionsbolag, reklam- eller filmbolag, kommunala medieverkstäder.

Specialyrkesexamen för fotograf

De som avlagt examen arbetar som pressfotografer eller med natur-, reklam- eller porträttfotografering.

Pressfotografer är intresserade av aktuella händelser och är alltid öppna för nya idéer. De är insatta i journalism och är medvetna om bildens betydelse för informationsförmedlingen. Pressfotografer planerar och producerar också bildreportage.

Arbetsplatser: Tidningshus, eget företag.

Naturfotografer känner naturen och vet hur man rör sig ute i naturen. De arbetar med respekt för naturen och producerar bildhelheter, bl.a. genom att fotografera landskap, närbilder, växter, djur och genom att ta undervattensfotografier.

Arbetsplatser: Eget företag.

Reklamfotografer följer trender och fenomen som ligger i tiden och har sinne för reklam och marknadsföring. De utnyttjar fotoutrustningen på ett mångsidigt sätt och behärskar fotografering inom områden som industri, mat, lifestyle, produkter, mode eller interiörer.

Arbetsplatser: Reklambyråer, eget företag.

Porträttfotografer kan fotografera mera krävande och högklassiga porträtt. De kan t.ex. rikta in sig på att ta bröllopsfotografier och fotografier av barn och familjer.

Arbetsplatser: Fotoateljéer, eget företag.

MÖJLIGHETER TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesinriktade grundexamina samt yrkes- och specialyrkesexamina ger allmän behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskolor och universitet. En naturlig väg till fortsatta studier för den som t.ex. har avlagt en yrkesinriktad grundexamen är yrkeshögskoleexamen inom audiovisuell kommunikation, medianom (YH) eller bildkonstnär (YH). Vid universiteten kan man t.ex. avlägga kandidat- eller magisterexamen i konst (Aalto-universitetets konstindustriella högskola eller Lapplands universitet, fakulteten för konst). Bildkonstakademien är ett finländskt bildkonstuniversitet, där man kan avlägga kandidat- och magisterexamen i konst. Utbildningsprogrammen är skulptur, målarkonst, konstgrafik och tid- och rumskonst. Inom tid- och rumskonsten finns följande inriktningar att välja mellan: rörliga bilder, plats- och situationsbunden konst och fotokonst. De pedagogiska studierna för yrkeslärare ger möjlighet till påbyggnadsutbildning för yrkeslärares arbetsuppgifter.

Dans

En examen inom dans (yrkesinriktad grundexamen) ger det kunnande som behövs för att kunna arbeta som professionell dansare. Största delen av de finländska dansarna arbetar som frilans. Professionella dansare arbetar också t.ex. i dansgrupper, på teatrar, på TV, inom film- och nöjesindustrin, vid turistföretag, med undervisningsuppgifter och inom reklam- och cirkusbranschen. Under de senaste åren har dansartister därtill börjat arbeta exempelvis inom social- och hälsovårdsområdet.

Inom dansbranschen betonas värden som målmedvetenhet, engagemang och ansvar. En dansare har förmågan att bära ansvar för sin egen psykiska och fysiska hälsa samt för arbetsgruppen och sitt eget arbete. En ständig utveckling i arbetet är också ett grundläggande värde inom branschen. Dansarens arbete är fysiskt belastande, vilket är viktigt att ta i betraktande om man planerar en karriär inom branschen.

Grundexamen i dans

Inom grundexamen finns utbildningsprogrammet/kompetensområdet för dansare.

Examensbenämning:

- dansare

De som avlagt grundexamen i dans har en mångsidig yrkesskicklighet som dansare och upprätthåller och utvecklar den på ett självständigt sätt. De har en god samarbetsförmåga, är flexibla, pålitliga och tar egna initiativ. De kan ta emot respons och utnyttja den i sin verksamhet. De ger uttryck för sin personliga uppfattning om dansverken och anpassar sin egen tolkning till koreografens eller tränarens uppfattning om dansverket. De som avlagt grundexamen i dans har specialiserat sig på en dansteknik, men de har också grundläggande färdigheter i andra danstekniker och olika framställningsstilar. De kan också tillämpa sitt kunnande på

sådana dansgrenar och dansstilar som de inte känner till från förut. Examensbenämningen är dansare. Dansare förbereder dansverk i samråd med andra, övar på egen hand och dansar på föreställningar. De är kreativa och konstruktiva i olika artistiska och praktiska situationer. De är företagsamma, samarbetsvilliga, toleranta och smidiga.

Arbetsplatser: Dansgrupper, teatrar, läroanstalter, TV, film- och nöjesindustrin, turism- och reklambranschens företag, cirkus samt olika vårdinrättningar.

MÖJLIGHETER TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesinriktade grundexamina samt yrkes- och specialyrkesexamina ger allmän behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskolor och universitet. En naturlig väg till fortsatta studier för den som t.ex. har avlagt en yrkesinriktad grundexamen är yrkeshögskoleexamen i dansbranschen, dansare och danspedagog (YH). Vid universitet kan man t.ex. avlägga kandidat- och magisterexamen i danskonst. De pedagogiska studierna för yrkeslärare ger möjlighet till påbyggnadsutbildning för yrkeslärarens arbetsuppgifter.

Teater

Det finns ingen grundexamen inom teaterbranschen. Till teaterbranschen söker sig personer som tidigare har avlagt en yrkesinriktad examen eller studier inom exempelvis hantverk och konstindustri, kommunikations- och informationsvetenskaper eller andra områden (musik, beklädnad, textil, skönhetsbranschen, snickeri, metall, tapetsering, inredning, ytbehandling, byggnads- eller elbranschen).

En yrkes- eller specialyrkesexamen inom teaterbranschen ger kompetens för olika uppgifter inom produktionsteknik, scenografibyggge, framställning av dräkter, maskering och dockteater.

YRKESEXAMEN

Yrkesexamen inom teaterbranschen

De som avlagt examen med kompetensområdet produktionsteknik arbetar som inspicienter, sufflörer eller rekvisitörer. De som avlagt examen inom kompetensområdet för föreställningsteknik arbetar med ljus, ljud och scenteknik. De som avlagt examen inom kompetensområdet för scenografiframställning arbetar med metall, trä eller ytbehandling. De som inriktat sig på dräktframställning gör rolldräkter och andra specialdräkter samt stödverk och effekter. De som avlagt examen inom kompetensområdet för maskering gör roll- och effektmaskeringar. De som inriktat sig på dockteater tillverkar dockor och scener för dockteater. De gör även föreställningar för dockteater.

Arbetsplatser: De som avlagt examen kan arbeta med produktions- och teater tekniska uppgifter vid en teater eller med någon annan liknande programproduktion. De kan också arbeta med teaterdockor inom konst, kultur,

undervisning och konstfostran, med teater- och estradkonst samt som maskerare inom mediebranschen.

SPECIALYRKESEXAMEN

Specialyrkesexamen inom teaterbranschen

De som avlagt en specialyrkesexamen kan leda projekt och arbeta som förmän inom teaterbranschen. De som riktat in sig på framställningsteknik planerar och övervakar ljus, ljud eller sköter andra uppgifter i anslutning till scenen. De som valt inriktningen scenografiframställning planerar scenografier, sköter tillverkningsprocessen och organiserar byggandet med allt från uppsättning till nedmontering och förvaring. De som riktat in sig på dräktframställning tolkar dräktskisser och organiserar tillverkningen av dräkterna. De som valt inriktningen maskering planerar maskeringar, gör upp arbetsplaner och prissättningar samt utför många olika slags effekt- och rollmaskeringar.

Arbetsplatser: De som avlagt examen kan arbeta med produktions- och teatertekniska uppgifter vid en teater eller med någon annan programproduktion. De kan också arbeta med teaterdockor inom konst, kultur, undervisning och konstfostran eller som maskerare inom teater och estradkonst samt inom mediebranschen.

MÖJLIGHETER TILL FORTSATT STUDIER

Möjligheter till fortsatta studier Inom teaterbranschen finns bl.a. vid yrkeshögskolor med inriktning på kultur: medianom (YH), artenom (YH) och formgivare (YH). Universitetsstudier med sikte på kandidat- och magisterexamen i teaterkonst eller konst kan avläggas bl. a. vid Teaterhögskolan (utbildningsprogrammet för ljus- och ljudplanering) samt vid Aalto-universitetets konstindustriella högskola (utbildningsprogrammet för scenografikonst och dräktframställning och utbildningsprogrammet för filmkonst: regi, fotografering, manus, klippning, produktion, inspelning och ljudplanering samt dokumentfotografering). Vid fakulteten för konst vid universitetet i Lappland kan man avlägga kandidat- och magisterexamen i konst med specialisering på audiovisuell mediekultur (användningen av visuella och audiovisuella medier i artistiska, framställande och kommunikativa uppgifter, såsom videoframställning och multimedia).

MUSIK

En examen i musik ger kompetens för uppgifter inom musikbranschen. Arbetsplatser i branschen finns bl.a. i orkestrar, vid musikinstitut, församlingar och militärmusikkårer. Det är också möjligt att spela i ett band eller arbeta vid en programbyrå. En stor del av musikerna sysselsätter sig som frilansare och arbetar för flera olika arbetsgivare i kortvariga arbetsförhållanden. Dessutom arbetar många musiker som företagare. Viktiga egenskaper för dem som jobbar inom musikbranschen är engagemang och samarbetsförmåga. Det krävs också att man i varje skede av arbetet behärskar arbetsmetoderna och kan använda sig av arbetsredskapen samt att man är insatt i de olika musikprogram som uppförs. Därtill ska man ha koll på de praktiska arrangemangen kring musikuppförandena samt ha en god organisations- och interaktionsförmåga.

YRKESINRIKTAD GRUNDEXAMEN

Grundexamen i musik

De som avlagt grundexamen i musik kan uttrycka sig klart och förtroendeingivande. De kan marknadsföra sitt kunnande och utföra sina arbetsuppgifter på ett kundorienterat sätt. De strävar alltid efter att erbjuda tjänster av hög kvalitet. De är vana att använda informationstekniska verktyg och applikationer i sina arbetsuppgifter.

Examensbenämningar:

- musiker
- musikteknolog
- pianostämmare

Musiker uppträder genom att spela eller sjunga utifrån de krav som arbetsuppgifterna eller sammansättningarna ställer på dem. De har kontakt med publiken och de övriga personer som ingår i sammansättningen. Musikerna tar väl hand om sina instrument och kan också avgöra om det finns behov för service.

Arbetsplatser: Symfoniorkestrar och band, församlingar, militärmusikkårer, programbyråer, eget företag.

Musikteknologer planerar, utför och genomför projekt i studior eller arbetar med ljudåtergivning. De planerar uppförandet eller utförandet av arbetsuppgifterna enligt beställarens och musikernas önskemål samt sköter de praktiska arrangemangen för arbetsuppgiften enligt de allmänna avtalen i branschen. När de arbetar som musiker uppträder de genom att spela eller sjunga utifrån de krav som arbetsuppgifterna eller sammansättningarna ställer på dem.

Arbetsplatser: Band, ljudinspelningsföretag, studior, programföretag, eget företag.

Pianostämmare underhåller och stämmer pianon. Pianostämmare avgör stämmningsläget för instrumentet och väljer rätta arbetsmetoder och tekniker för att få instrumentet i det stämmningsläge som önskas.

Arbetsplatser: Musik- eller pianostämmarföretag, eget företag.

YRKESEXAMEN

Yrkesexamen för producent inom rytmisk musik

De som avlagt examen arbetar som programproducenter, inspelningsproducenter, ljudtekniker eller producenter för låtskrivare. Med produktion inom rytmisk musik avses verksamhet som förenar framförandet, inspelningen och distributionen av rytmisk musik. Produktionen inom rytmisk musik är främst en affärsverksamhet, där yrkesskickligheten består av förmågan att förstå sig på musikbranschen, att arbeta självständigt, att skapa nätverk och sysselsätta sig själv.

Arbetsplatser: Produktion inom rytmisk musik som programproducent, inspelningsproducent, ljudtekniker, låtskrivare, programbyråer; arbete i studior, klubbar, olika företag i musikbranschen, eget företag.

MÖJLIGHETER TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesinriktade grundexamina samt yrkes- och specialyrkesexamina ger allmän behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskolor och universitet. En naturlig väg till fortsatta studier för den som t.ex. har avlagt en yrkesinriktad grundexamen är en yrkeshögskoleexamen i musik, musiker (YH) eller musikpedagog (YH). Vid Sibeliusakademien kan man avlägga kandidat- eller magisterexamen i musik. De pedagogiska studierna för yrkeslärare ger möjlighet till påbyggnadsutbildning för yrkeslärarens arbetsuppgifter.

En grundexamen inom cirkusbranschen ger kompetens för olika uppgifter som cirkusartist. De som avlagt examen arbetar på ett flexibelt sätt inom de olika forum för cirkusuppträdanden som står öppna för dem. Branschen söker ständigt nya former, vilket kräver att cirkusartisterna kan tillämpa sitt kunnande i ett flertal olika situationer i arbetslivet. Inom ramen för cirkusbranschen producerar man upplevelser som håller sig på en hög teknisk och konstnärlig nivå. Artisterna arbetar både inom den nationella och inom den internationella cirkusbranschen.

YRKESINRIKTADE GRUNDEXAMEN

Grundexamen inom cirkusbranschen

Grundexamen erbjuder utbildningsprogrammet/kompetensområdet för cirkusbranschen.

Examensbenämning:

- cirkusartist

Cirkusartister som avlagt examen producerar cirkus på en hög teknisk och konstnärlig nivå. De planerar och utför cirkusnummer som är minst tre minuter långa och de känner till sitt eget värde som artist både i nationella och i internationella cirkussammanhang.

Arbetsplatser: I cirkusbranschen arbetar man med olika arbetsuppgifter som anställd, som medlem av ett produktionsteam eller som självständigt yrkesutövare.

MÖJLIGHETER TILL FORTSATT STUDIER

Möjligheter till fortsatta studier inom cirkusbranschen finns t.ex. vid yrkeshögskolor med studier inom kulturbranschen, såsom framställande konst, samt vid teaterhögskolan. Branschen är internationell och därför går det bra att söka sig till fortsatta studier också i t.ex. Sverige, Mellan-europa eller Kanada.

Ytterligare information:

www.oph.fi/yrkesutbildning

www.studieinfo.fi

www.jagkan.fi

www.edu.fi

www.yrkeskunnande.com

Utbildningsstyrelsen
PB 380
00531 Helsingfors
Telefon 040 348 7555
www.utbildningsstyrelsen.fi